

HELSE BERGEN HF	
Sak.nr.: 2018/6986	
Dok.nr.: 1	Ark.nr.: 337
Dato: 31.05.18	Saksbeh.: FTLED

Helse Bergen HF, Haukeland universitetssjukehus
Hans Olav Instefjord, divisjonsdirektør Divisjon psykisk helsevern
Postboks 1400
5021 BERGEN

Vår referanse
2018/1858

Deres referanse

Vår saksbehandler
Johannes Flisnes Nilsen

Dato
28.05.2018

Besøk til Helse Bergen HF, Haukeland universitetssjukehus, Psykiatrisk klinikk

Det vises til telefonsamtale i dag med informasjon om at Sivilombudsmannens forebyggingsenhet vil gjennomføre et besøk til psykiatrisk klinikk ved Helse Bergen HF, Haukeland universitetssjukehus høsten 2018. Merk at Sivilombudsmannen i denne omgang kun vil vurdere besøk til døgnerheter tilhørende Psykiatrisk akuttmottak (PAM 1 og PAM 2), Avdeling for spesialisert psykosebehandling (Seksjon S3, S4, S5, KRS og TPS) og Avdeling for stemningslidingar (Seksjon S1 og S6).

Besøket vil finne sted en gang i perioden august–desember 2018. Det nøyaktige tidspunktet for besøket vil ikke bli oppgitt i forkant. Besøket vil vare i cirka 3 dager.

Om Sivilombudsmannens forebyggingsmandat

På bakgrunn av Norges tilslutning til tilleggsprotokollen til FNs torturkonvensjon har Sivilombudsmannen opprettet en egen forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling. Mandatet har hjemmel i lov om Stortingets ombudsman for forvaltningen (sivilombudsmannsloven) § 3a.

Forebyggingsenheten foretar regelmessige besøk til steder der mennesker er fratatt friheten, for eksempel fengsler, politiarrester, institusjoner i det psykiske helsevernet og i barnevernet. Formålet er å forebygge tortur og annen grusom, umenneskelig, eller nedverdiggende behandling eller straff. Rapportene fra disse besøkene finnes på Sivilombudsmannens hjemmeside (<https://www.sivilombudsmannen.no/torturforebygging/>)

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet har adgang til alle steder for frihetsberøvelse, og til å føre private samtaler med personer som er fratatt friheten. Videre har enheten tilgang til alle nødvendige opplysninger av betydning for forholdene under frihetsberøvelse, inkludert pasientjournaler. Forebyggingsenheten er tverrfaglig sammensatt og består av psykolog, samfunnsvitere og jurister. Det leies også inn eksterne eksperter ved behov.

Informasjonsinnhenting før besøket

Som ledd i forberedelsene til besøket ber vi om å få oversendt følgende informasjon som gjelder døgnerhetene i Psykiatrisk akuttmottak, Avdeling for spesialisert psykosebehandling og Avdeling for stemningslidingar:

1. Klinikens årsrapport for 2017
2. Organisasjonskart og en kort redegjørelse for klinikens- og avdelingenes organisering, inkludert navn på ledere av døgnerhetene
3. Kart/plantegninger med angivelse av døgnerheter
4. Beskrivelse av inntakskriterier på de ulike døgnerhetene
5. Antall ordinære sengeplasser og antall skjermingsplasser på de ulike døgnerhetene
6. Antall innleggelser etter innleggelsesparagraf per enhet i 2015, 2016 og 2017. Tall på gjennomsnittlig innleggelsestid og beleggsprosent pr døgnerhet
7. Kopi av rutine- og aktivitetsoversikt for de ulike døgnerhetene
8. Kopi av husregler for de ulike døgnerhetene
9. Antall selvmord og alvorlige selvmordsforsøk i 2016, 2017 og 2018
10. Rutiner og tiltak for forebygging av selvmord og selvbeskadigelse, inkludert evt. retningslinjer for behandling av pasienter med kronisk suicidalitet
11. Antall tilfeller av vold og trusler om vold for 2016, 2017, og hittil i 2018; mellom medpasienter, og mellom pasienter og ansatte
12. De siste tre sakene før mottak av dette brevet om hendelser vedrørende pasientskader som skyldes vold eller er oppstått ved bruk av tvangsmidler. Det bes om kopi av avviksrapport.
13. De siste tre sakene før mottak av dette brevet om hendelser vedrørende skader på ansatte som skyldes vold. Det bes om kopi av avviksrapport.
14. Antall vedtak per døgnerhet for 2016, 2017 og så langt i 2018 om bruk av skjerming § 4-3, behandling uten eget samtykke § 4-4, innskrenkning i forbindelse med omverdenen § 4-5 andre ledd, kroppsvisitasjon § 4-6; bruk av tvangsmidler § 4-8 (differensierte tall per døgnerhet på ulike typer tvangsvedtak etter § 4-8 bokstav a til d)
15. Antall ECT-behandlinger i 2016, 2017 og hittil i 2018 (antall pasienter og antall behandlinger)
16. Informasjon om alle eventuelle saker der ECT er gitt på nødrett i 2016, 2017 og 2018; alle journalnotater fra alle yrkesgrupper (inkl. behandler- og sykepleie/miljøkontaktnotat) fra én uke i forkant av oppstart med ECT og hele ECT-behandlingsforløpet
17. Instruks/retningslinjer for håndtering av voldshendelser
18. Instruks/retningslinjer om pasienters adgang til somatisk behandling
19. Instruks/retningslinjer for bruk av tvangsmidler
20. Instruks/retningslinjer for behandling uten eget samtykke (tvangsmedisinering og tvangsernæring)
21. Instruks/retningslinjer for bruk av skjerming
22. Instruks/retningslinjer om gjennomføring av visitasjon
23. Instruks/retningslinjer om ECT-behandling, inkludert ECT gitt på nødrett
24. Kopi av alle tvangsprotokoller for 2018 på alle døgnerheter
25. De siste tre vedtakene før mottak av dette brevet om bruk av mekaniske tvangsmidler (phvl. § 4-8 bokstav a) på hver døgnerhet. Det bes om kopi av gjeldende tvangsprotokoll, vedtaksnotat med faglig begrunnelse, alle journalnotater fra alle yrkesgrupper under pasientens opphold i beltesengen og opptil ett døgn etter hendelsen, og utfall av evt. klagesak

26. De tre siste vedtakene før mottak av dette brevet om behandling uten eget samtykke (phvl. § 4-4) på hver døgnet. Det bes om kopi av gjeldende tvangsprotokoll, vedtaksnotat med faglig begrunnelse, og utfall av evt. klagesak
27. De siste tre sakene før mottak av dette brevet om bruk av skjerming (phvl. § 4-3) på hver døgnet. Det bes om kopi av gjeldende protokoll, vedtaksnotat med faglig begrunnelse, alle journalnotater fra alle yrkesgrupper under oppholdet og opptil ett døgn etter hendelsen, og utfall av evt. klagesak
28. Informasjon om hvordan pasientene og deres pårørende får skriftlig underretning om vedtak etter psykisk helsevernloven kapittel 4, inkludert begrunnelsen. Det bes om å få tilsendt ett eksempel på hvilke dokumenter (vedtaksskjema, journalnotat o.l.) som tilbys til pasienten i forbindelse med et gjennomføringsvedtak etter kapittel 4.
29. Redegjørelse for ledelsens eventuelle tiltak for å kvalitetssikre og redusere bruk av tvang
30. Kopi av kontrollkommisjonens tilsynsrapporter for 2018, og årsrapport for 2017.
31. Kontaktinformasjon til fagforeningers tillitsvalgte, brukerrepresentant og evt. erfaringskonsulent for psykisk helsevern
32. Det siste referatet fra møte med erfaringspanel – psykisk helse og rus

Det bes om at klinikken oversender den etterspurte informasjonen innen mandag 25. juni 2018.

Det er viktig at dokumentene markeres tydelig med tilsvarende dokumentnummer og evt. hvilken døgnet informasjonen gjelder. Eventuelle spørsmål kan rettes til Johannes F. Nilsen, seniorrådgiver (jfn@sivilombudsmannen.no eller tlf.nr. 22 82 85 60).

Informasjonsoppslag og informasjonsbrosjyrer til pasienter vil bli ettersendt etter 25. juni.

Gjennomføring av besøket

Besøket vil bli innledet med en befaring av klinikkens aktuelle døgnet. Det er også ønskelig å gjennomføre et kort møte med stedets ledelse i løpet av den første besøksdagen. Sykehuset bes selv å vurdere hvem som skal være tilstede på møtet, men det er ønskelig at avdelingsledere, ledere for døgnetene og representanter fra behandlergruppen er til stede.

Følgende agenda ønskes for møtet:

- Orientering om Sivilombudsmannens forebyggingsmandat og arbeidsmetoder
- Foreløpig plan for gjennomføring av besøket
- Innledende spørsmål fra Sivilombudsmannen

Under besøket vil Sivilombudsmannen gjennomføre private samtaler med pasienter. Hvor mange og hvem av pasientene som blir intervjuet avgjøres av ombudsmannens medarbeidere på stedet. Vi spør alltid selv pasienten om de ønsker en samtale. Det vil være aktuelt å oppsøke pasienter som ikke selv har tatt initiativ til samtale. Pasienter som ønsker

det, skal få muligheten til å snakke med oss. I tillegg vil vi snakke med ansatte fra ulike profesjonsgrupper underveis i besøket.

Sivilombudsmannen ønsker å ha anledning til å bruke et egnet rom for dokumentgjennomgang og planlegging underveis, dersom sykehuset har tilgjengelige lokaler for dette. Det er ønskelig at det ordnes tilgang for besøksteamet til sykehusets elektroniske pasientsystem og avvikssystem. Under besøket ønsker Sivilombudsmannen også tilgang til døgnetenes tvangsprotokoller.

Det bes også om at kopi av lister over pasienter per døgnet, med navn og romnummer, innleggsdato, innleggsparagraf, kjønn, utgangsstatus og evt. annen relevant informasjon om den enkelte pasienten, gjøres tilgjengelige under besøket.

For ombudsmannen

Helga Fastrup Ervik
kontorsjef

Johannes Flisnes Nilsen
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:
Helse- og omsorgsdepartementet
Helse Vest RHF
Helsedirektoratet
Fylkesmannen i Hordaland